



På gång 2026

Lygnerns vattenråd

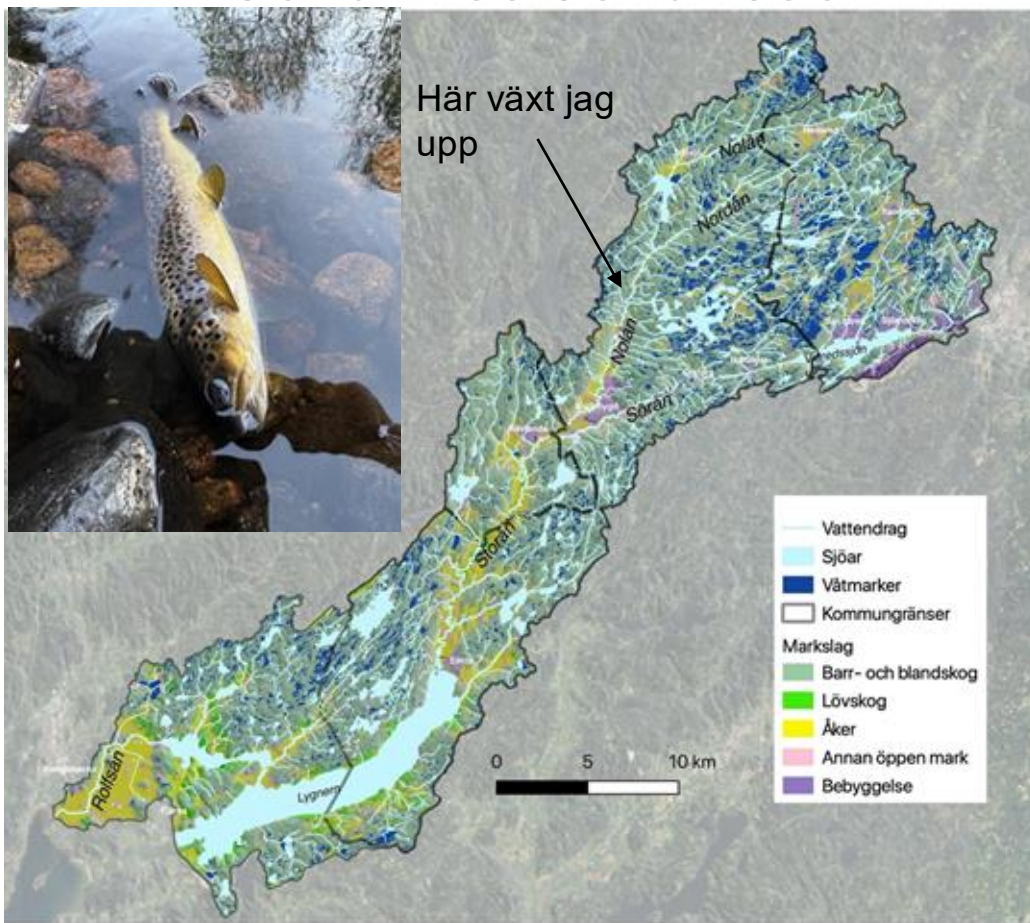
<https://lygnernsvattenrad.se>

Program

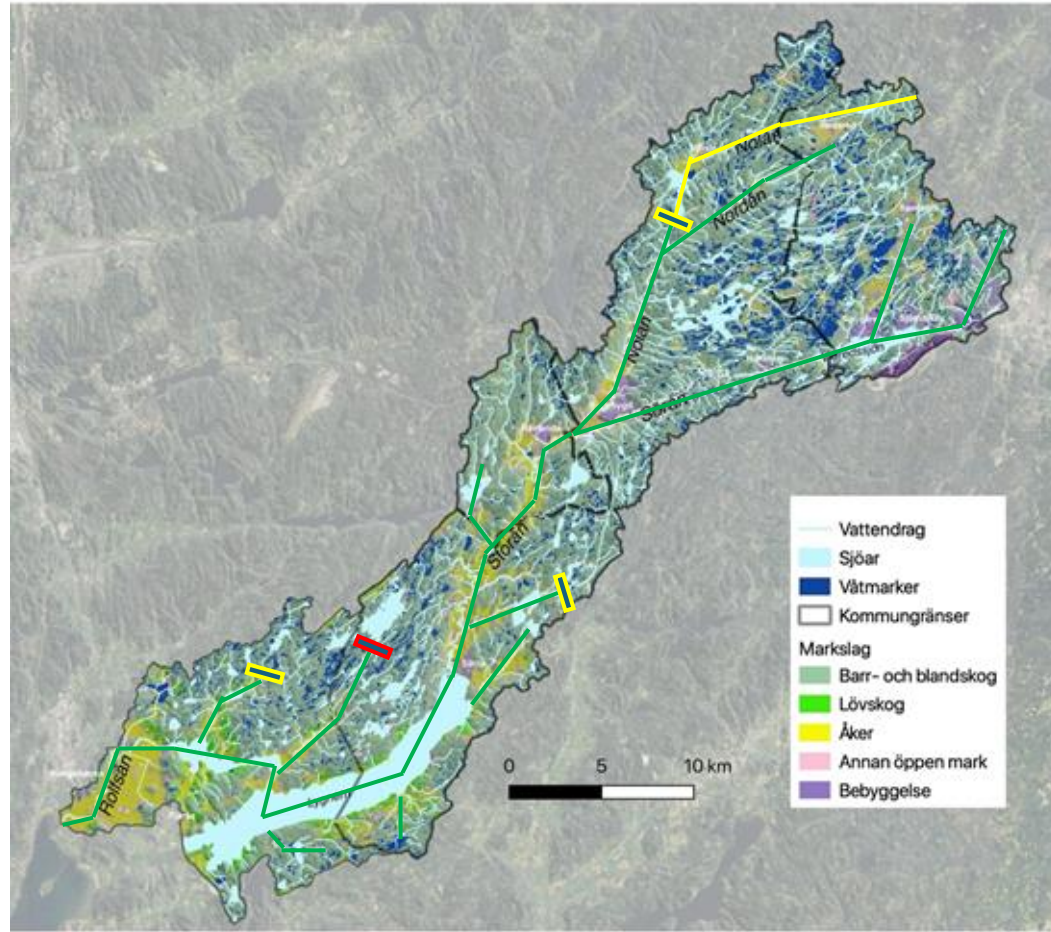
- Revive Lygnernöring och historik kring fiskvandring, Johannes Johansson Sportfiskarna
- Åtgärder i Barnabäcken, Carl Ohlsson SSG
- Åtgärder i Nolån-Nordån, Johan Andersson WaterCircle
- Vägövergångar, Johannes Johansson
- Pågående miljöbalksprövningar, Lennart Frisch, Agenda Enviro
- Vårt gemensamma vatten, Annika Carlsson
- Vattenrådets roll för en integrerad naturvard av skog, mark och vatten - En fallstudie av Lygnerns vattenråd, Daniel Pichler, Göteborgs universitet
- Vattnet i skolan, Peter Nolbrant BioDivers
- Efterlysning av gul skunkkalla

Revive Lygnernöringen och fiskehistorier

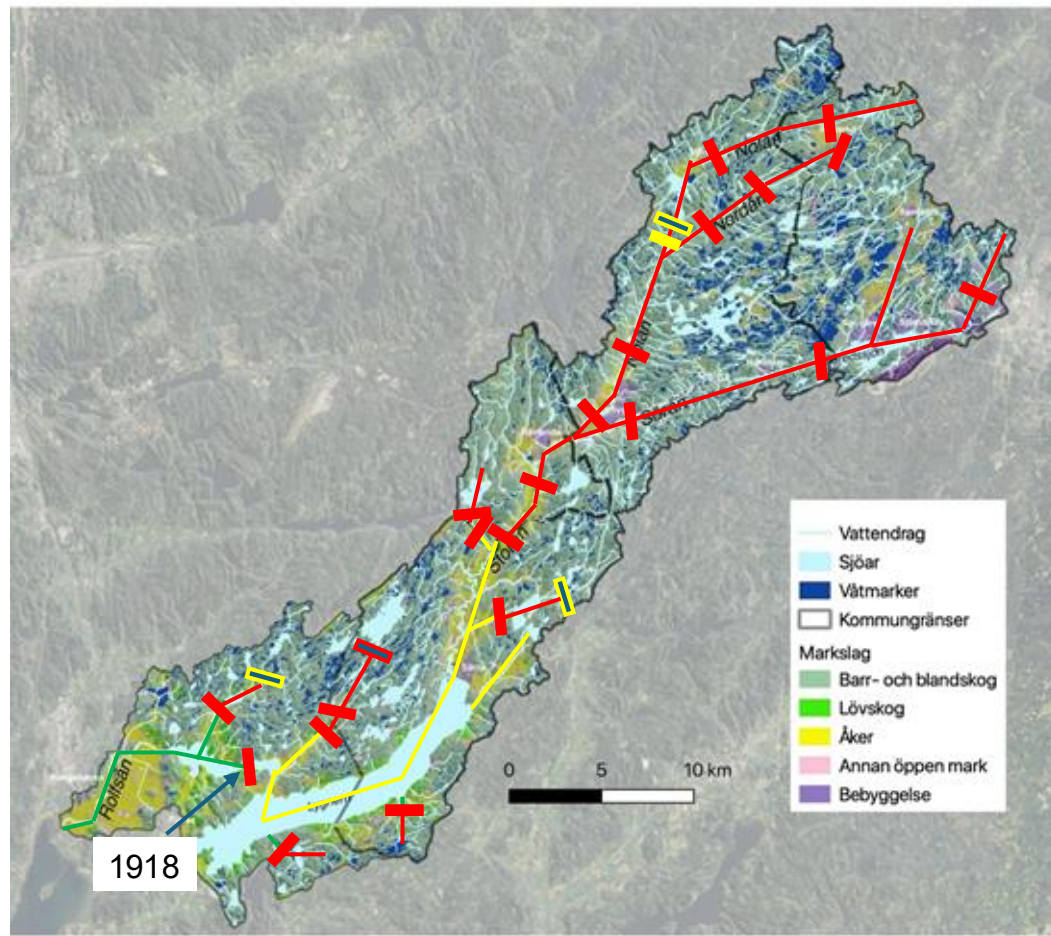
Johannes Johansson

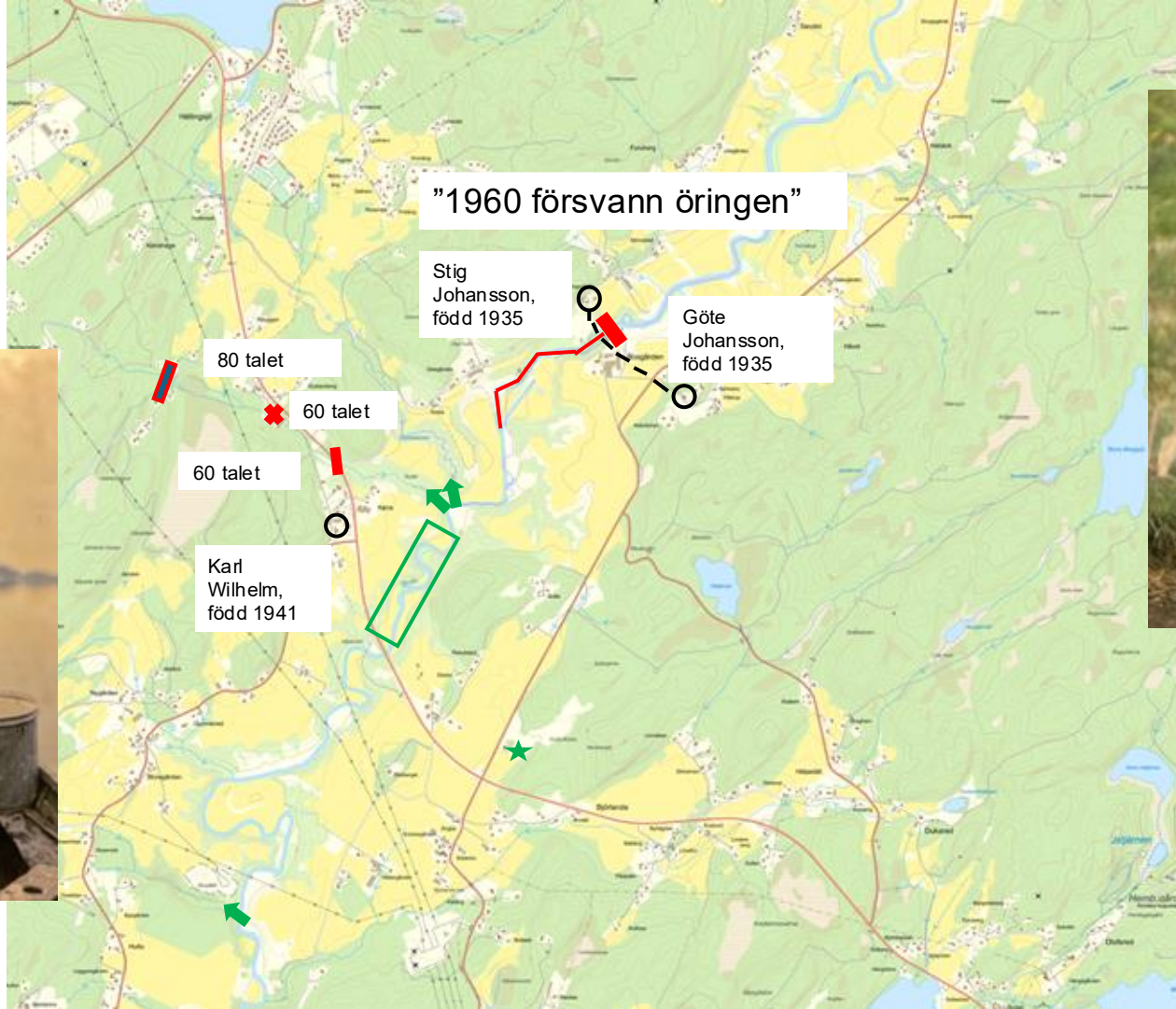


Innan Rolfsån byggdes ut



Utbyggnad innan fiskvägar, runt 1960





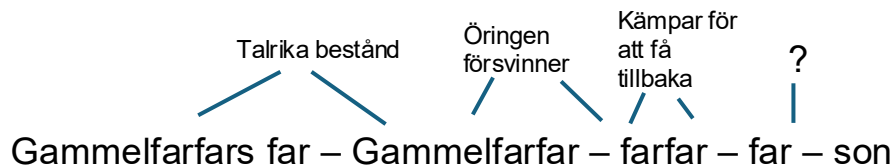


Lygnern öringfångster

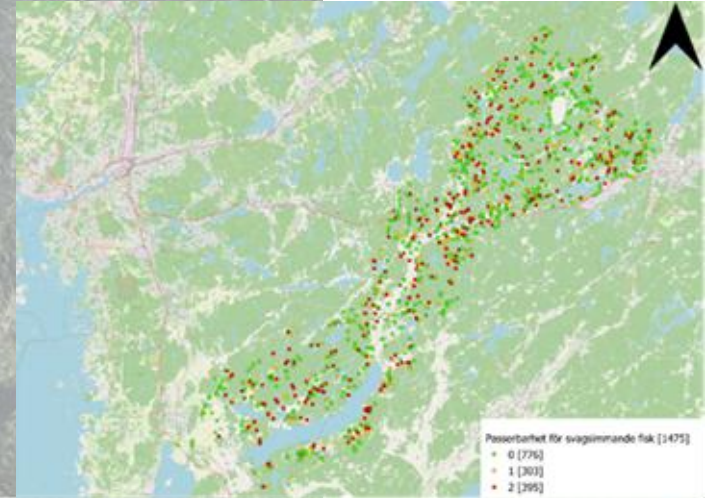
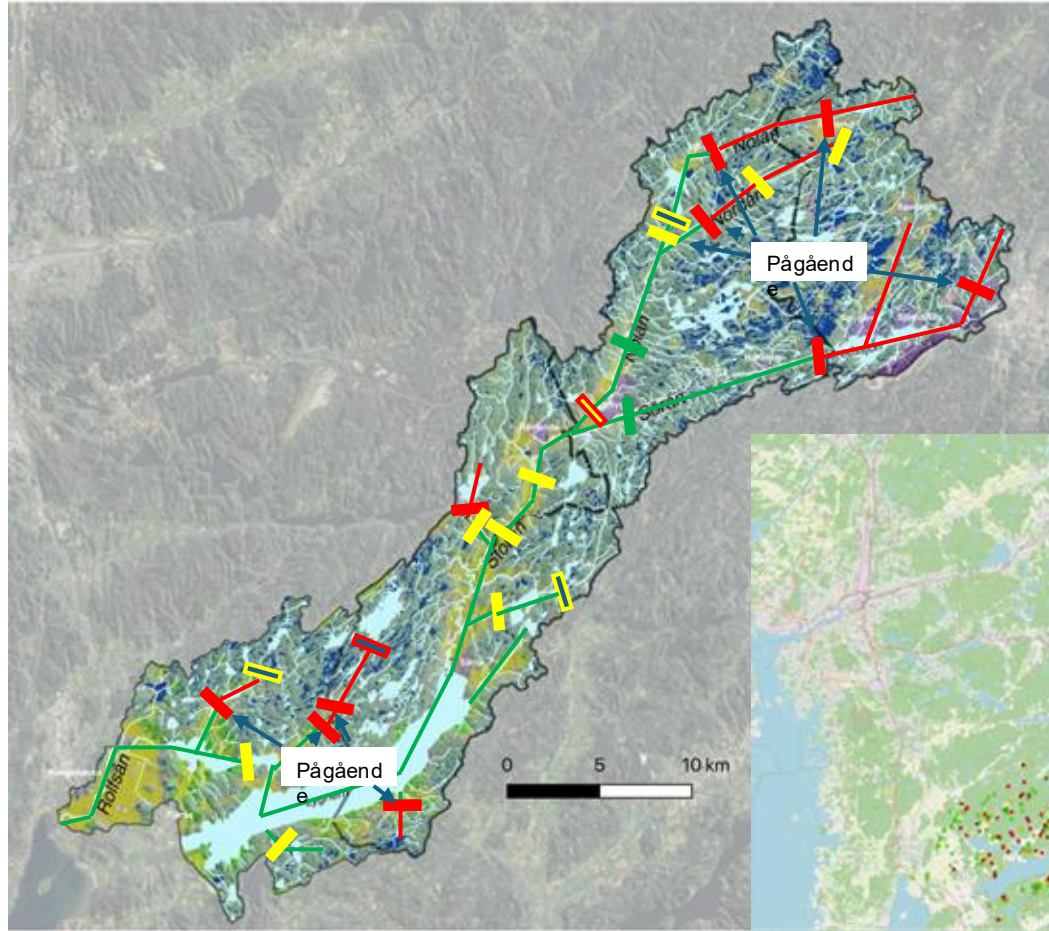
1950: 3200 kg/år.

1980: 100 kg/år.

Familjen Högstrand

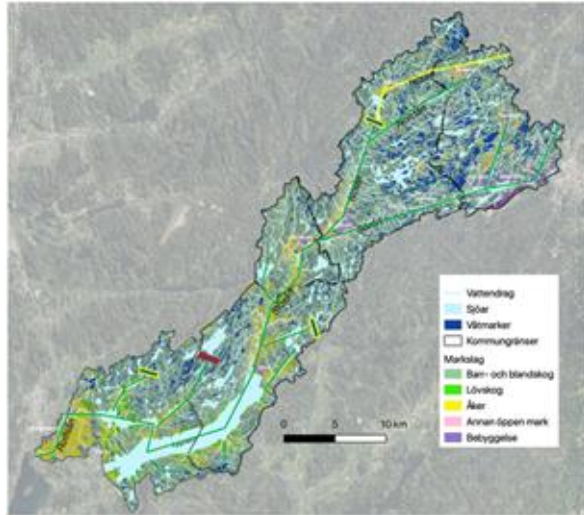


Vandringsmöjligheter idag

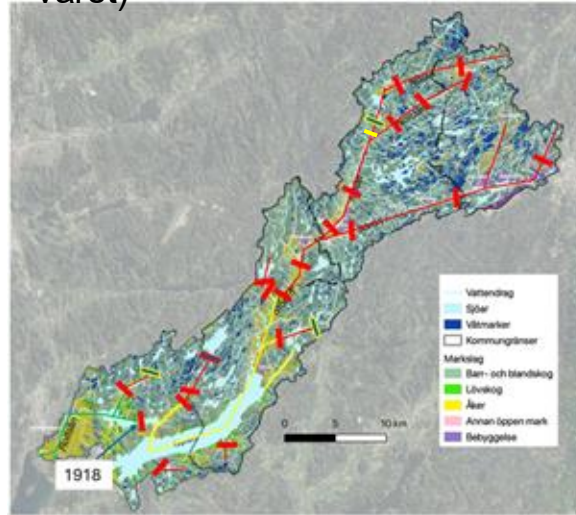


Sammanfattning vandringsmöjligheter för öring

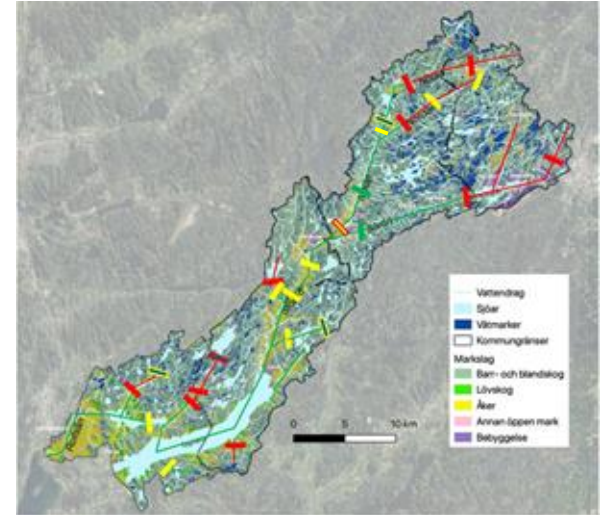
Innan utbyggnad (naturliga)



Runt 1960 (När det var som värst)



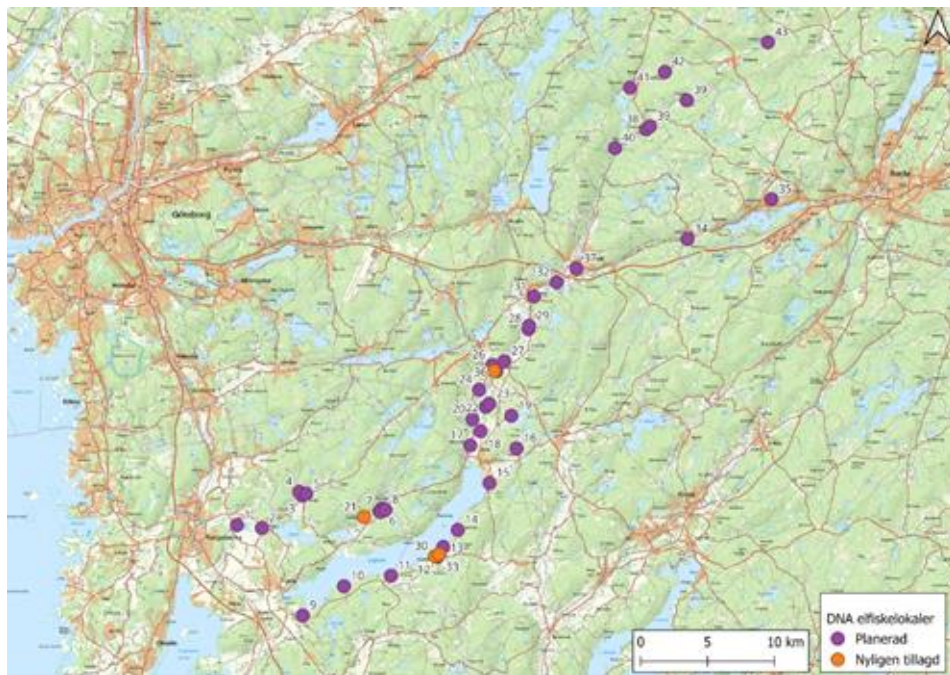
Idag, efter fiskvägar och utrivning



Hur vandrar öringen egentligen? Genetisk studie!

Syfte:

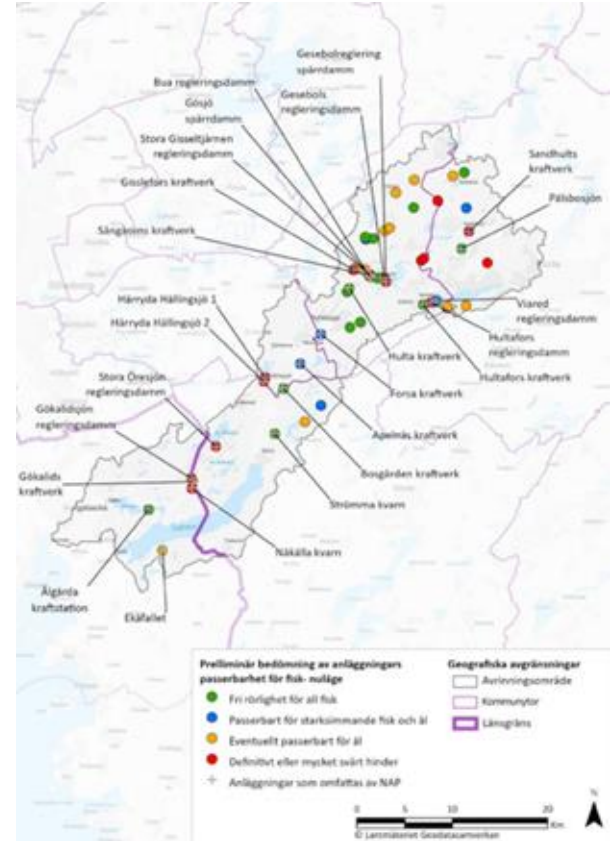
- Ta reda på hur öring vandrar i systemet och vad det finns för barriärer.
- Vart leker havs och Lygnern öring? Hur ser de genetiska utbytet ut?
- Vart kan åtgärder få störst effekt?



Genetisk provtagning av Lygnernöring. Trollingevent!

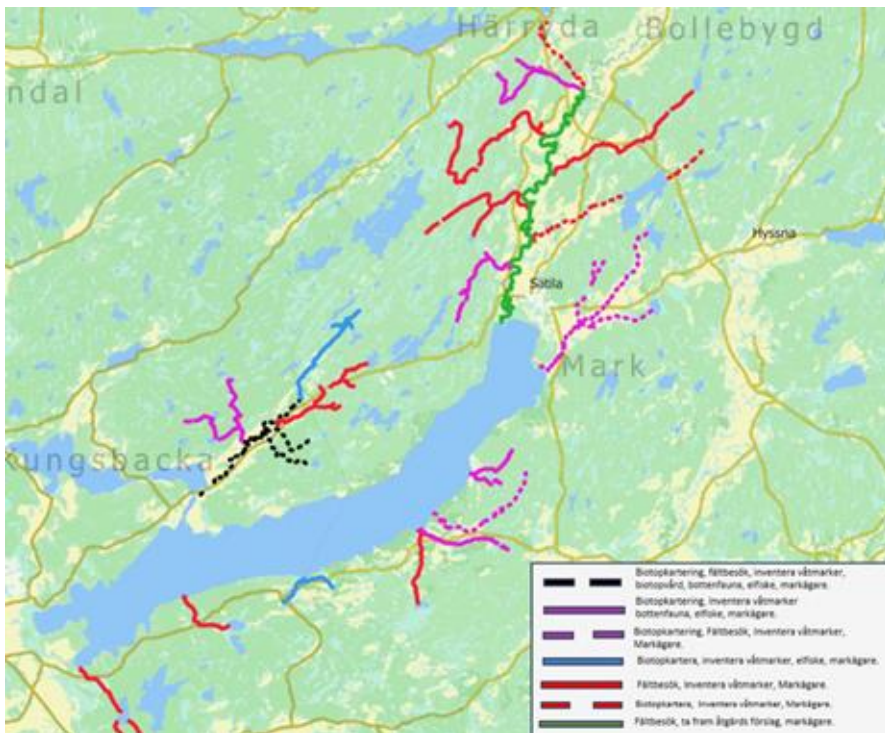


Omprövning av vattenkraften



Revive Lygnernöringen

Ca 3,3 miljoner



Projektets innehåll

- Biotopvård i Sundtorpsån
- Åtgärda 5 fellagda vägtrummor
- Kalkgrus i Dammenbäcken
- Biotopvård och vandringshinder i Nolån/Nordån/Sörån.

Undersökning av tillflöden:

- Biotopkartering + projektering
- Våtmarksinventering + projektering
- Genetisk studie
- Elprovfisken
- Bottenfauna med förurningsindex
- Markägarkontakter
- Tillståndsansökningar
- Informationsskyltar & informationsfilm.

Sammanfattning och mål:

Allt förarbete inför praktiska åtgärder. Stärk förutsättningarna för Lygnerns öringar m fl.

Hur har det gått hittills?

Några åtgärderna sker sommaren 2026



Inventeringar och markägarkontakt





Flodpärlmussla stödprojekt



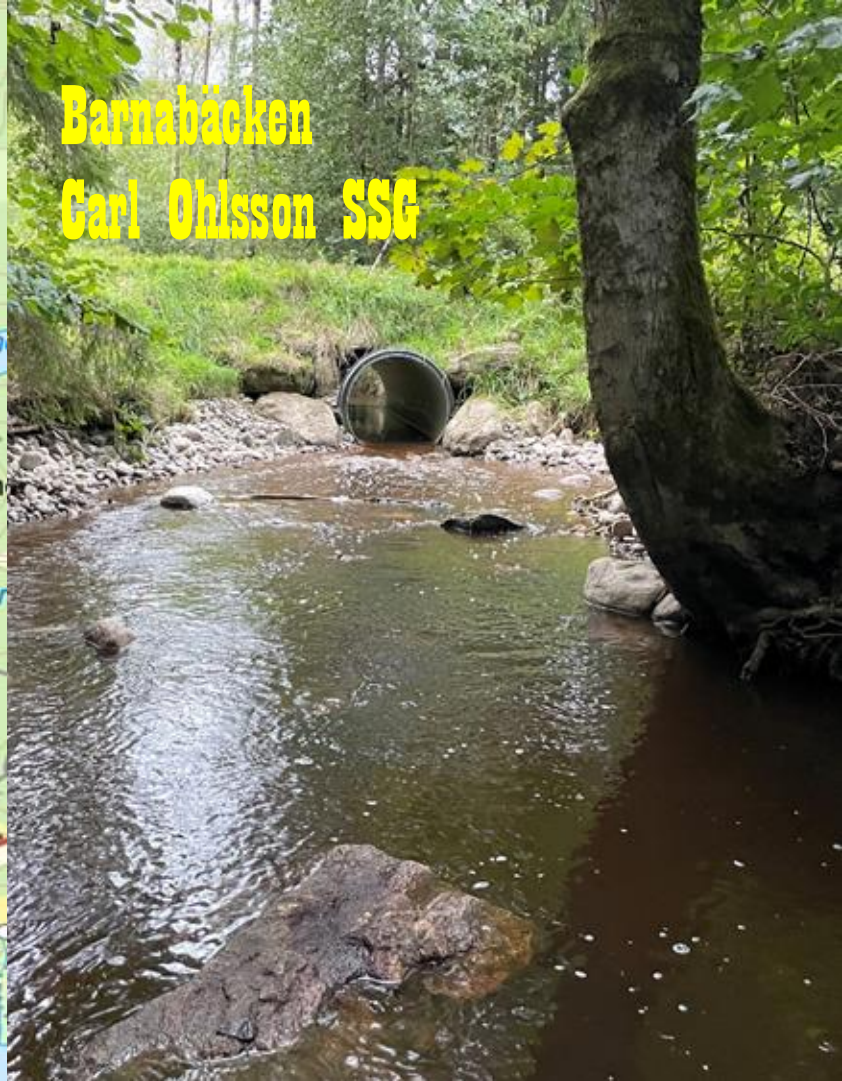
Tack för mig!
Frågor?





Barnabäcken

Carl Ohlsson SSG







Åtgärder i Nolån och Nordån

Johan Andersson

<https://lygnernsvattenrad.se/atgarder/>



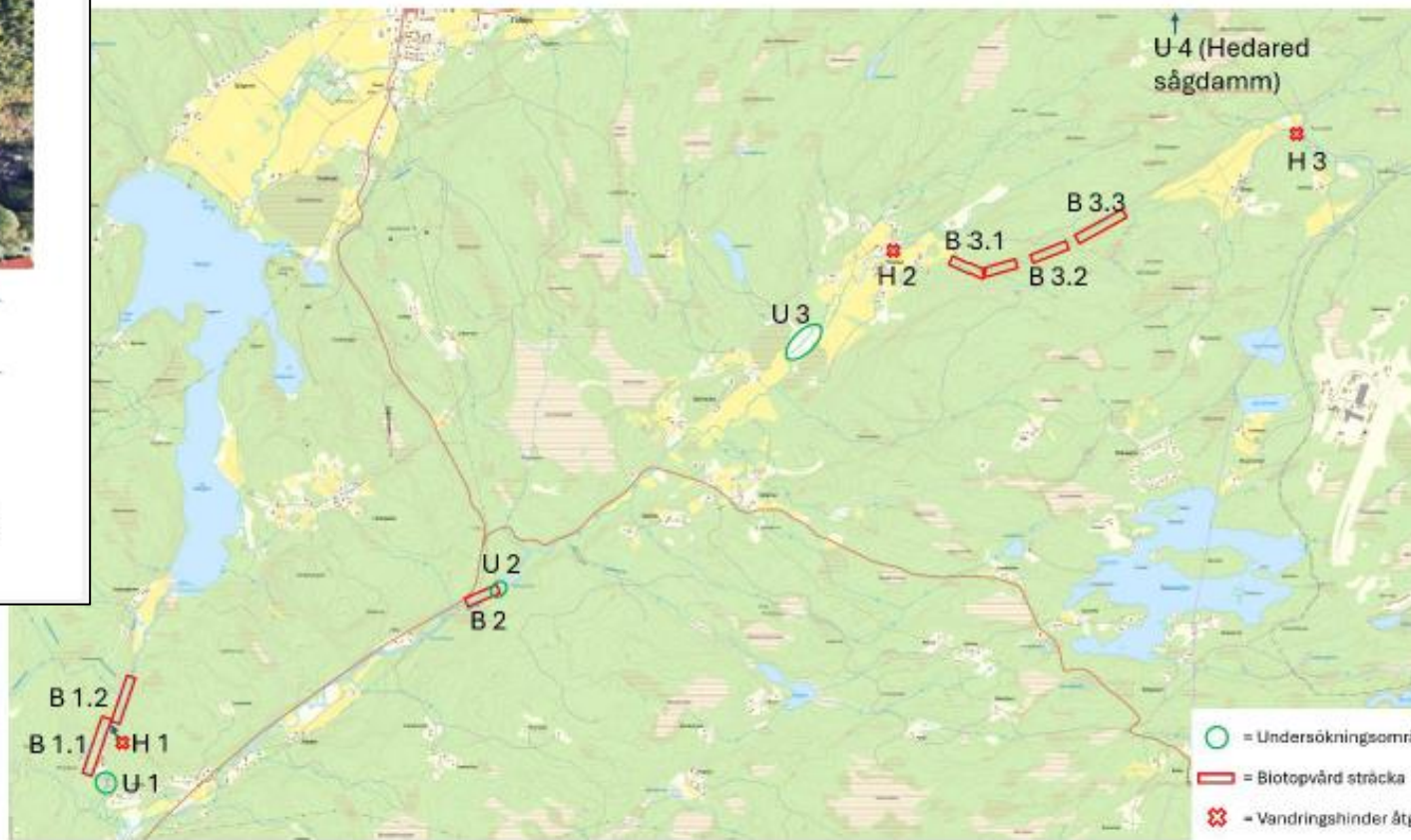
- ▲ Tröskling av vägtrummor
- ▲ Åtgärder vid Hedared och Henå damm
- Förarbete Gamle damm
- Biotopvård för hand



Biotopvård i Nord- och Nolån 2025
samt tillståndsansökan för Gamledamm

waterCIRCLE

 **Sportfiskarna**
Sveriges sportfiske- och fiskevårdsförbund



Vad är på gång i Nol-och Nordån?







Väg- övergångar

<https://lygnernsvattenrad.se/vagovergangar/>



Vägövergångar i Rolfs...

Kartan visar alla platser där vägar korsar vatten. Här ses också vilka som utgör vandringshinder för fisk och andra vattenlevande arter. Genom 398 visningar Publicerades 17 mars

DELA

☒ INVENTERADE VÄGÖVERGÅNGAR

☒ Info om vägövergång

☐ ÅTGÄRDAS 1 Högsta prioritet

☐ ÅTGÄRDAS 2 Hög prioritet

☐ ÅTGÄRDAS 3 Lägre prioritet

☐ ÖVRIGA ÅTGÄRDER



1452

Biflöde Fållån

Webb
https://lygnernsvattenrad.se/wp-content/uploads/2026/03/image12_9_56.jpg

Ägare/behov
Ja

Lattitude
57.563782

Longitude
12.277085

Förhöjning
Medel

Typ av hinder
Trumma

Trummans material
Sten/betong

Trummans längd
9,5 m

Trummans diameter
Ø 0,3 m

Trummans höjd
0 m

Hälsning
Nej

Trumma för att
Ja

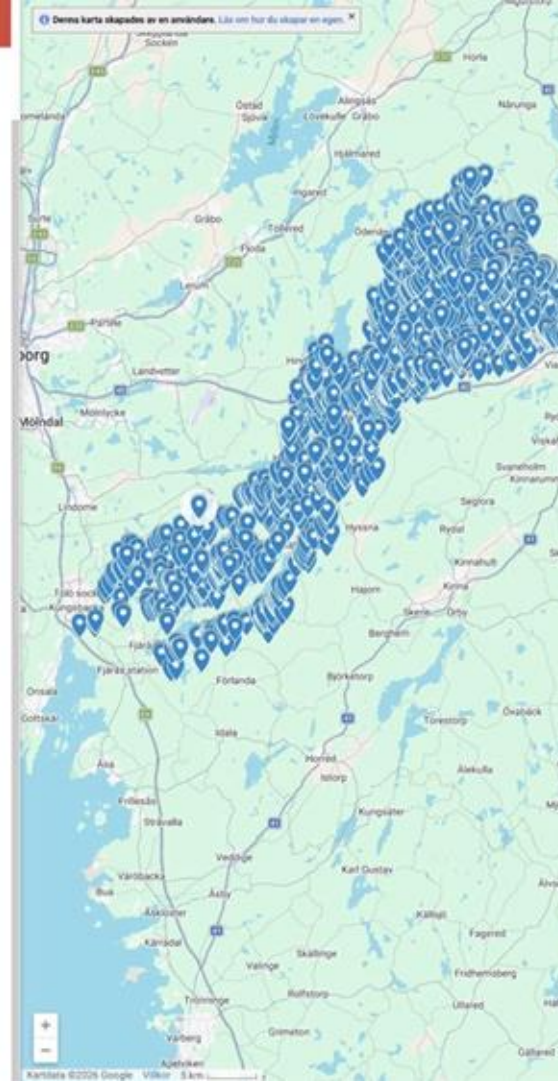
Trummans djup (utan överkant)
0,2 m

Trumma djup
0 m

Antal trummar
1

Lösning
Ja

Förskjutning
Ja



Pågående ärenden i mark- och miljö(över)domstol

Lennart Frisch

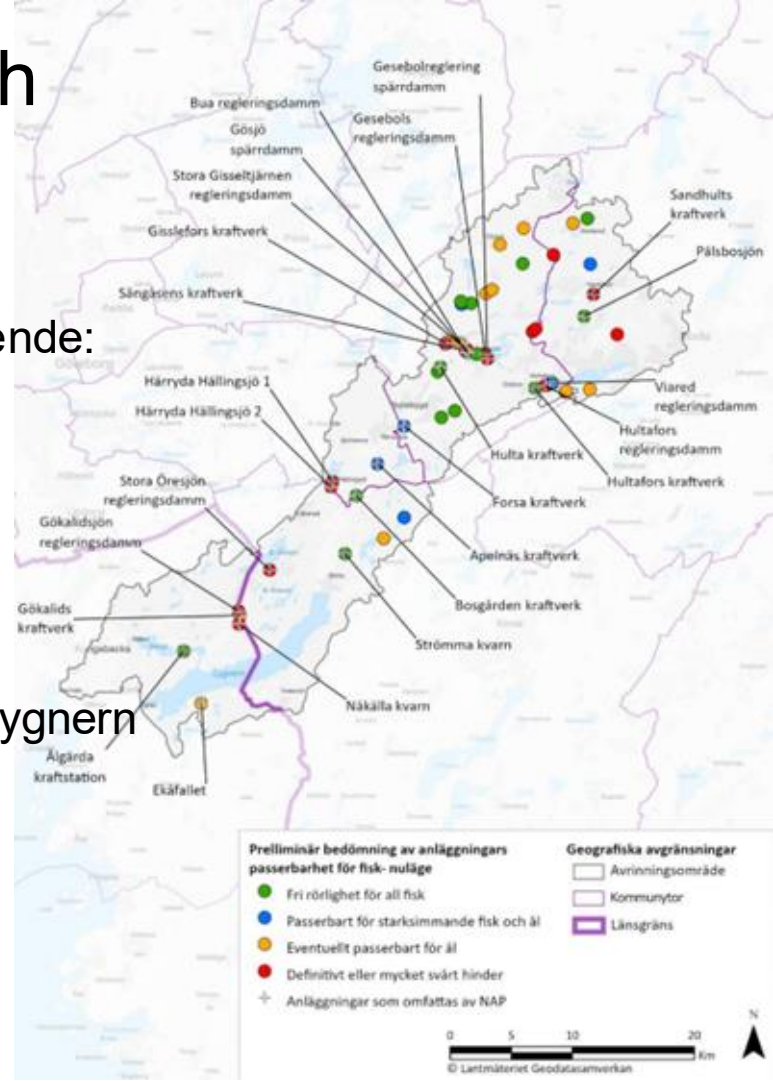
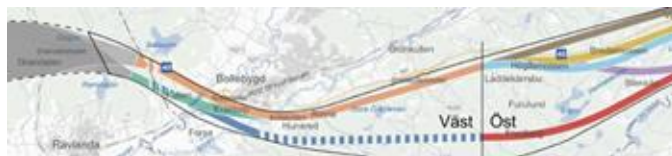
Moderna miljövillkor - Överklaganden i MÖD angående:

- Ålgårda (M1951-26)
- Hultafors (M1956-26)
- Gökalid (M1957-26)
- Sångåsen (M1958-26)
- Gisslefors (M1960-26)

Förläggning av bl.a. trycksatta avloppsledningar i Lygnern för VA: M 2781-24

Utökat vattenuttag ur Lygnern: M 2412-24

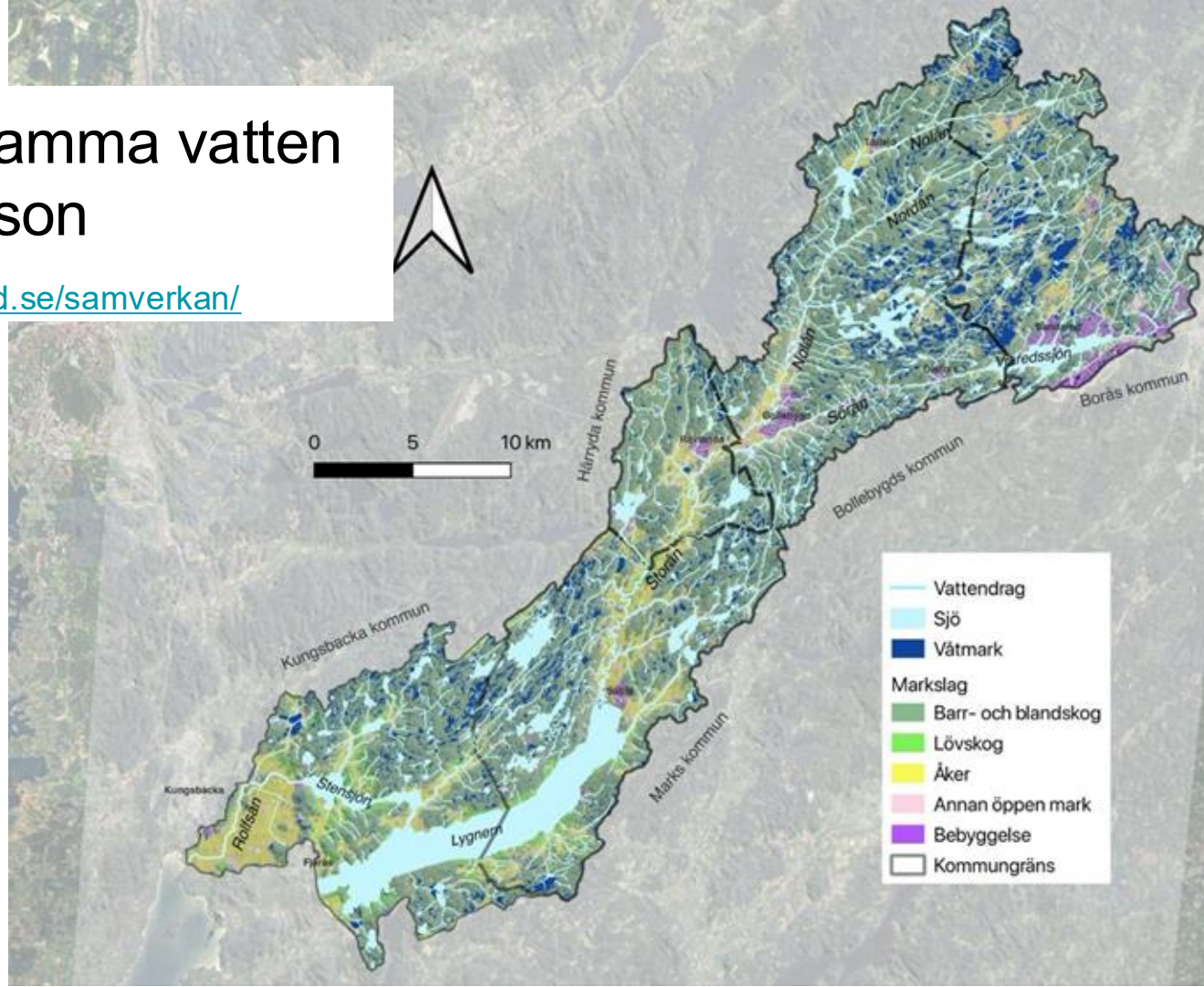
Ny järnväg



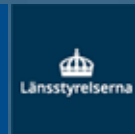
Vårt gemensamma vatten

Annika Carlsson

<https://lygnernsvattenrad.se/samverkan/>



Bakgrund:
EUs Naturrestaureringsförordning och
Förslag till nationell naturrestaureringsplan



Examensarbetet beräknas
färdigt i juni, läggs på GUPEA.

Vattenrådets roll för en integrerad naturvård av skog, mark och vatten

En fallstudie av Lygnerns vattenråd

2026-05-19



Ett examensarbete i
Kulturgeografi av Daniel Pichler.
Handledare på GU; Robin Biddulph

Handledare på
Vattenmyndigheten:
Niclas Engene

Syftet med examensarbetet

- att analysera hur samverkan organiseras och praktiseras inom Lygnerns vattenråd, 2009-2027.
- att undersöka vattenrådets potential att fungera som en samverkansplattform för integrerade naturvårdsprocesser samt diskutera om erfarenheterna från Lygnerns vattenråd kan bidra till vidareutvecklingen av strategisk integrerad naturvård.

METOD: Beatrice Hedelins SPF-Ramverk, enkät, intervjuer och observationer, 87% svarsfrekvens!

Frågeställningar:

i. Hur är Lygnerns vattenråd organiserat och vilka aktörer och intressegrupper deltar respektive deltar inte i samverkan inom vattenrådet?

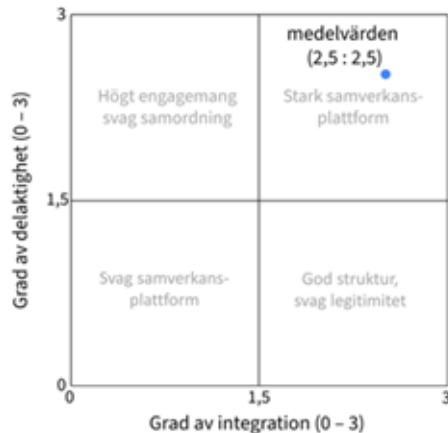
ii. Vilka delar av landskapet inom RAO inkluderas, sett till dess form, ekologi och historisk användning och vilka delar riskerar att uteslutas?

iii. Kan Lygnerns vattenråd fungera som en samverkansplattform för integrerad naturvård av både skog, mark och vatten?

Resultat och analys

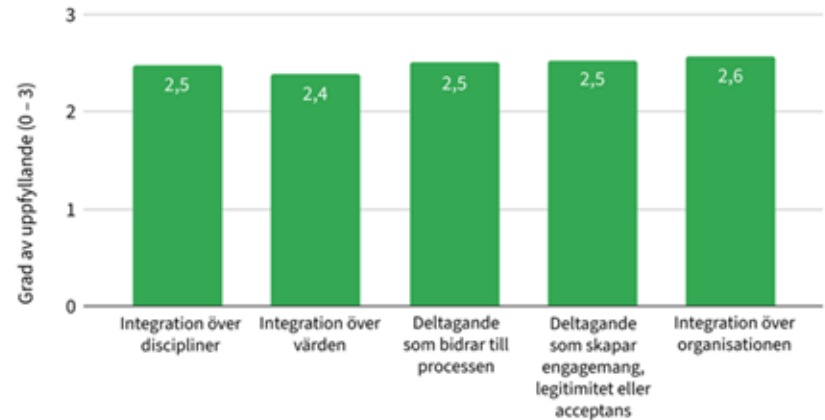
LVR har en hållbar planerings- och beslutsprocess sett till både deltagande och integration!

Resultat av hållbarhetsprinciperna (SPF) för Lygnerns vattenråd



● Grad av uppfyllande med medelvärde per hållbarhetsprincip:
0 = ej uppfyllt, 1 = svagt uppfyllt, 2 = delvis uppfyllt, 3 = väl uppfyllt.

Resultat av strukturella komponenter (SPF) för Lygnerns vattenråd



■ Strukturella komponenter, skala: 0 = ej uppfyllt, 1 = svagt uppfyllt, 2 = delvis uppfyllt, 3 = väl uppfyllt.

LVR behöver kompletterande resurser, finansiering, fler industriföretagsmedlemmar, för en breddad samverkan.

Resultat och analys:

Resultatet och analysen visar att Lygnerns vattenråd utgör en etablerad samverkansplattform med gynnsamma förutsättningar för att bidra till integrerad naturvård och naturrestaurering.

Samtidigt identifierar studien i detta sammanhang vissa utmaningar kopplade till deltagande, representation, resurser och samordning mellan myndigheter och lokala aktörer.



Naturbruksdialog
och naturbruksplan,
ett möjligt
komplement!



Diskussion

Samverkansmöjlighet kring integrerad naturvård

Genom att kombinera vattenrådets etablerade nätverk med “Naturbruksdialog”s platsbaserade metodik skulle ett framtida SNaP-projekt eller liknande projekt kunna skapa nya former av samverkan kring bred naturrestaurering i Rolfsåns avrinningsområde.

En förändring kräver tydligare mandat för vattenrådet och finansiering

Samtidigt skulle detta innebära att vattenrådets roll delvis förändras. Från att främst fungera som ett forum för vattenrelaterade frågor skulle vattenrådet i större utsträckning kunna bli en samverkansplattform där olika markanvändningsintressen förhandlas och integreras. En sådan förändring kräver kompletterande kompetenser, tydligare mandat för vattenrådet och en långsiktig finansiering.

Examensarbetets slutsats

Slutsatsen är att Lygnerns vattenråd och Rolfsåns avrinningsområde är lämpliga att pröva som pilotområde inom ett strategiskt naturvårdsprojekt (SNaP), eftersom vattenrådet uppvisar flera av de förutsättningar som krävs för långsiktiga och skalbara samverkansprocesser inom naturrestaurering. Lygnerns vattenråd och vattenråd med liknande förutsättningar och organisatorisk karaktär som Lygnerns vattenråd har potential att fungera som samverkansplattformar för integrerad naturvård av skog, land och vatten.

En sådan förändring kräver dock en komplettering av kompetenser, ett tydligare mandat för vattenråd och en långsiktig finansiering.



Tack för er hjälp och uppmärksamhet!

Prutser M. (2020). Lokal samverkan i vattenförvaltningen med vattenråden i fokus - Utvärdering av projektet Water Co-Governance i Sverige. Havs- och vattenmyndigheten. Rapport 2020:7. 2020-12-17. <https://www.havochvatten.se/download/18.544729615bf4ab8719b0e1771708934181313/Samverkan-och-deltagande-i-vattenrad-och-vattenforvaltning.pdf>

Prutser M., Soneryd L. (2017). Samverkan och deltagande i vattenråd och vattenförvaltning. Havs- och vattenmyndigheten, Göteborgs universitet. Rapport 2016:35. 2017-05-16. <https://www.havochvatten.se/download/18.544729615bf4ab8719b0e1771708934181313/Samverkan-och-deltagande-i-vattenrad-och-vattenforvaltning.pdf>

Prutser, M., Morf, A., & Nöbrant, P. (2021). Social Learning: Methods Matter but Facilitation and Supportive Context Are Key—Insights from Water Governance in Sweden. *Water (Basel)*, 13(17), 2335. <https://doi.org/10.3390/w13172335>

Swedish Agency for Marine and Water Management (SwaM). (2019). Verktyg för lokal samverkan om vatten. In: *Interreg Nordsjön. WaterCOG-verktyg*. <https://www.havochvatten.se/download/18.cb8d5b3170c82988a2103d31604581565168/verktyg-for-bättre-vatten.pdf>

Swedish Environmental Protection Agency (2025). Ett svenskt strategiskt naturvärdsprojekt (SNaP). Expression of Interest for Sweden's SNaP Application. unpublished work document 10.25-09-25.

Swedish Environmental Protection Agency (2026). Förslag till nationell restaureringsplan och förädlingsändringar till följd av EU-förordning om restaurering av natur. <https://www.naturvardsverket.se/om-oss/regler-og-uppgifter/pagande-regeringsuppgifter/forslag-till-nationell-restaureringsplan-och-foraetlingsandringar-till-foljd-av-eu-forordning-om-restaurering-av-natur/>

Swedish University of Agricultural Sciences (SLU). (2026). SKAPA HÅLLBARA VÄRDEN PÅ DIN PLATS, Naturbruksdialog – medlok för planering av hållbar mark- och vattenanvändning. <https://www.slu.se/om-slu/organisation/institutioner/institutioner-for-manniska-och-samhalle/slu-kompleksetcentrum-raddgivarinrigaende-projekt-som-utvecklat-sav-teamet/naturbruksdialog/>

The County Administrative Board of Västra Götaland (2021). Nålagbeskrivning över Rolfsåns vattensystem Regional samverkan inom gröngrupp p. Rolfsån 106.1 Sju version 2021-06-30. https://vgne.in.vattenrad.se/wp-content/uploads/2021/12/NAP_Nalagbeskrivning_Rolfsan.pdf

Water authorities (2026). Vattenmyndigheterna sammanfattning. <https://www.vattenmyndigheterna.se/om-vattenmyndigheterna/vattenmyndigheternas-uppgifter>

Referenser i urval

Blix Gemundsson, L., Ljung, M., Lundström, C., Höckert, J. (2024). Samverkan för hållbart jordbruk - 19 forskare och experter om medel och förhållningssätt som bidrar till omställning. Sveriges lantbruksuniversitet, SLU Kompetenscentrum rådgivning, SLU RådNu. Institutionen för människa och samhälle 2024. Version 1.1. <https://www.slu.se/om/entastebe/9941b033693e4fb3b711394b4fa28add/samverkan-for-hallbart-lantbruk.pdf>

European Commission (2026). Strategic Nature Projects (SNaP). https://ec.europa.eu/info/undring-tenders/opportunity/docs/2021-2027/ife/wp-call/2025/call-ife-ife-2025-strat-two-stage_en.pdf

European Commission (2025). REPORT FROM THE COMMISSION TO THE COUNCIL AND THE EUROPEAN PARLIAMENT on the implementation of the Water Framework Directive (2000/60/EC) and the Floods Directive (2007/60/EC) Third river basin management plans Second flood risk management plans. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=COM%3A2025%3A2%3AFIN&qid=1738746144581>

Fransén, F., Hamre, M., & Balfors, B. (2015). Institutional development for stakeholder participation in local water management—An analysis of two Swedish catchments. *Land Use Policy*, 43, 217–227. <https://doi.org/10.1016/j.landusepol.2014.11.013>

Hammer, M., Balfors, B., Mörlberg, U., Petersen, M., & Quin, A. (2011). Governance of Water Resources in the Phase of Change: A Case Study of the Implementation of the EU Water Framework Directive in Sweden. *Ambio*, 40(2), 210–220. <https://doi.org/10.1007/s13280-010-0132-2>

Hedelin, B., Alkan-Olsson, J., & Greenberg, L. (2023). Collaborative Adaptation: Factors for Anchoring into Governance Systems, Distilled from a Study of Three Regulated Rivers. *Sustainability*, 15(6), 4960. <https://doi.org/10.3390/su15064960>

Hedelin, B. (2015). Further development of a sustainable procedure framework for strategic natural resources and disaster risk management. *Journal of Natural Resources Policy Research*, 7(4), 247–266. <https://doi.org/10.1080/19390459.2015.1015815>

Hedelin, B. (2012). A Framework for Sustainable Natural Hazards Management. *Proceeding for the Global Risk Forum, IDRC DAVOS*, 2012, 300–303.

Hedelin, B., & Lindh, M. (2008). Implementing the EU Water Framework Directive - prospects for sustainable water planning in Sweden. *European Environment*, 18(6), 327–344. <https://doi.org/10.1002/eet.489>

Hedelin, B. (2007). Criteria for the Assessment of Sustainable Water Management. *Environmental Management (New York)*, 39(2), 151–163. <https://doi.org/10.1007/s00267-004-0387-0>

Jager, N. W., Challies, E., Kochsämper, E., Newig, J., Benson, D., Blackstock, K., ... & Von Korf, Y. (2016). Transforming European water governance? Participation and river basin management under the EU Water Framework Directive in 13 member states. *Water*, 8(4), 156.

Johansson, L., & Skatlad, B. 2021. Naturbruksdialog och naturbruksplan. Presentation på Naturvärdsverkets webinarium om samverkan om hållbart nyttjande av odlingslandskapet, 2021-10-06. EJ publicerad.

Kinnunen, A., Hautamäki, R., Järnå, J. B., Jalkanen, J., Järvi, L., Kulmala, L., Lampinen, J., Havu, M., Junni, S., & Raymond, C. (2025). Assessing the implications of EU Nature Restoration Law targets from carbon sequestration and biodiversity perspectives in a high-green urban environment. *New Urban Sustainability*, 5(1), 20–13. <https://doi.org/10.1038/s42949-025-00213-z>

Ljung M., Johansson, L. (2023). The potentials of an integrated approach to social sustainability in natural resource management – Swedish experiences from 50 landowner groups. I Loharthe P. (2023). Sustainability transitions of agriculture and the transformation of education and advisory services: convergence or divergence? : Book of abstract of the 26th European Seminar on Extension & Education (Toulouse, 10-13 July 2023). 540p., 2023, 978-2-9589569-0-5. 10.17180/y125-m04_hal-04243095

Ljung M. (2021). Leadership manual. Building trust in cross-sector local water management. Uppsala: Waterdrive Project. <https://documentcloud.adobe.com/link/track?uri=umaa:ids:scds:UE0e71d98-2691-44a1-a870-9b05e1cb753a>

Ljung M. 2001. Collaborative learning for sustainable development of a agri-food systems. Department of Landscape planning, Swedish University of Agricultural Sciences. PhD thesis.

Ljung M. and Steneseke M. (2025). NATURRESTAURERINGSFÖRORDNINGEN – rekommendationer för inkluderande processer. SLU Future foods. Policy brief Version 1, april 2025. SLU Science and education for sustainable life. <https://pub.epsilon.slu.se/36902/1/ljung-met-sl-2025-0414.pdf>

Nöbrant P. (2020). Lokal samverkan och medskapande arbetsätt för bättre vatten - Resultat och tankar från projektet Water Co-Governance i Sverige. Havs- och vattenmyndigheten. Rapport 2020:26. 2020-04-30. <https://www.havochvatten.se/download/18.40a55144171bfba8181a60f1588250389207/rapport-2020-06-water-cog-slugrapport.pdf>

Nykvi, B., Borgström, S., & Boyd, E. (2017). Assessing the adaptive capacity of multi-level water governance: ecosystem services under climate change in Mälardalen region, Sweden. *Regional Environmental Change*, 17(8), 2359–2371. <https://doi.org/10.1007/s10113-017-1149-x>

Vattnet i skolan och Skolbäcken 2023-2026



Gaddenskolan



Sandaredskolan



Örelundskolan



Sättilaskolan



Vattnet i skolan och Skolbäcken

Sep 2023- okt 2025

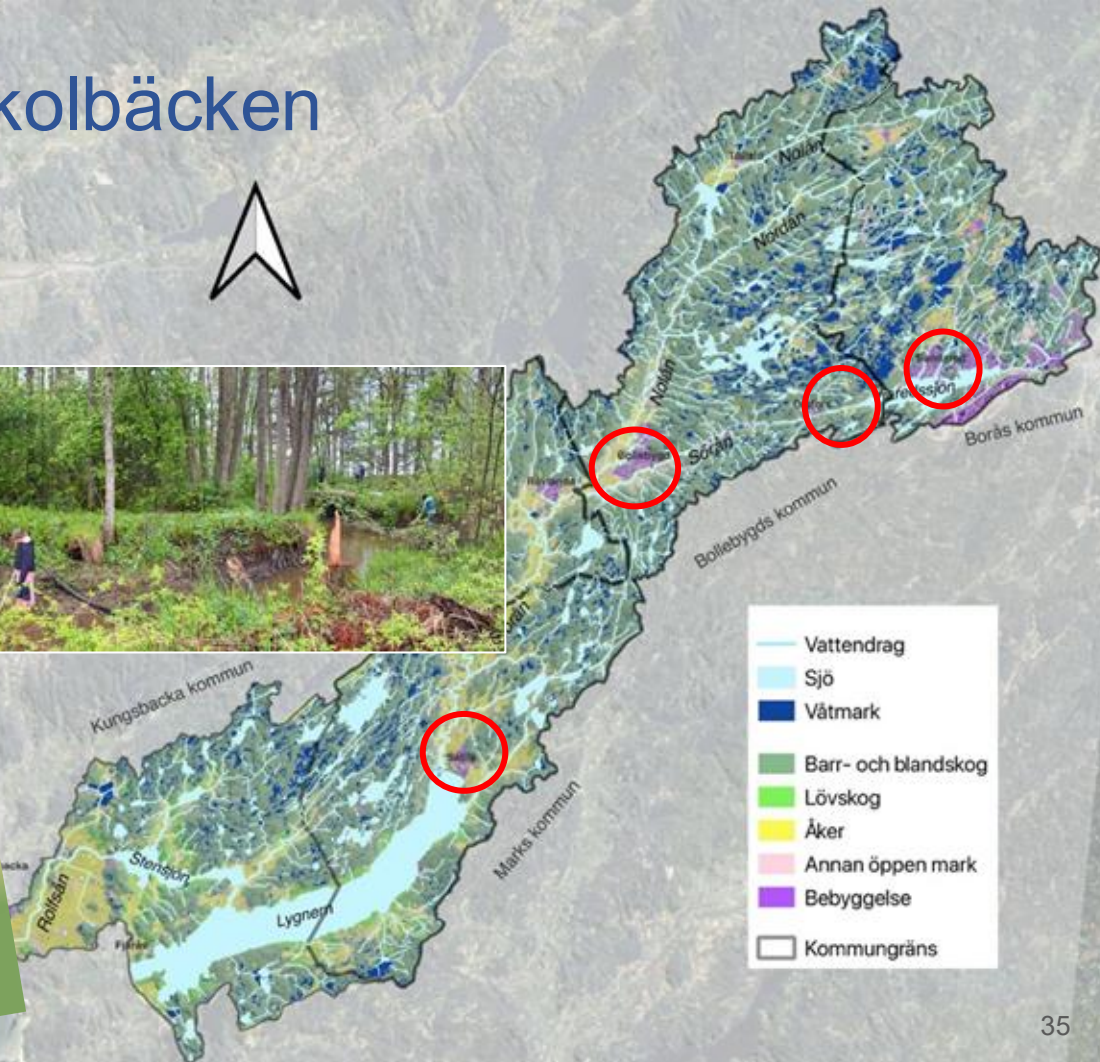
320 elever, 12 klasser, åk 3-6
vid 20 olika dagar

2026

11 nya klasser åk 2-7
i Sandared och Sätla

Sju undersökta platser:

- Sandaredsån
- Viaredssjön
- Sörån
- Erikstorpsbäcken
- Kesebolsbäcken
- Lövbrobäcken
- Lygnern



Efterlysning - gul skunkkalla



Har du sett gul skunkkalla?



Gul skunkkalla är en invasiv art från Nordamerika. Den är importerad som trädgårdsväxt och har sedan spridit sig i Sverige. Arten är förbjuden att ha på sin mark, transportera eller sätta ut i naturen.

Arten växer blött utmed sjöar och vattendrag, där den tränger ut andra arter som kabbeleka och ändrar hydrologin. Gul skunkkalla finns i det här området. Länsstyrelsen ber därför om hjälp att hitta exemplar som har spritt sig.

Om du ser gul skunkkalla vill vi gärna att du rapporterar det på www.invasivaarter.nu genom att skanna QR-koden. Du behöver bifoga ett foto på växten du såg.



Länsstyrelsen
Västra Götaland

<https://lygnernsvattenrad.se/invasiva-arter/>